

Toespraak na veertigjarige evangelie-bediening

<https://hdl.handle.net/1874/234742>

mm 11086

BR.1878.V.34.

1878. v. 34

TOESPRAAK

NA

Veertigjarige Evangelie-bediening, gehouden

DOOR

H. JONKER,

PREDIKANT te LAREN (Gelderland.)

27 October 1878.

Uitgegeven ten VOORDEELE der ARMEN.

ZUTPHEN,
J. A. WILLEMSSEN.
1878.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT

2377 332 2

TOESPRAAK

na Veertigjarige Evangelie-bediening,

gehouden

DOOR

H. J O N K E R,

PREDIKANT te LAREN (Gelderland.)

27 October 1878.

Uitgegeven ten VOORDEELE der ARMEN.

ZUTPHEN,
J. A. WILLEMSSEN.
1878.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

Gelezen: Jes. 40: 1—8,
1 Pet. 1: 14—25.

Gezongen:

- I. Ps. 68: 10.
- II. Gez. 36: 1.
- III. Gez. 216: 5.
- IV. Gez. 210: 1.
- V. Gez. 96.

Ligt er tusschen de wieg en het graf een tijdvak van meer dan enkele jaren, dan komen in 's menschen leven gedenkdagen voor, die, terwijl ze de nagedachtenis van buitengewoon merkwaardige gebeurtenissen vernieuwen, hem òf in eene mismoedige òf in eene blijmoedige stemming brengen.

Mismoedig maken hem zulke dagen indien het eens gebeurde, dat ze hem voor oogen stellen, uitermate treurig en ternêerslaand, blijmoedig daarentegen als het iets zeer heugelijks en hartverheffends is geweest. Verbeeldt zich b.v. de man, op den doodsdag eener vroeg ontslapen onvergetelijke gade, weêr, gelijk voorheen, bij haar sterfbed te staan, en van den laatsten bangen worstelstrijd der dierbare, die hem met hulpbehoevend kroost haars ondanks alleen moest laten, op nieuw getuige te zijn; dat gezigt rijt de oude door den tijd geheelde wonde telkens weêr tot bloedens toe open, zoo zeker als er een gevoelig menschenhart in zijnen boezem klopt. Hoe vloeit echter, om iets anders te noemen, het hart eens vaders van vreugde over op den verjaardag van een volwassen zoon, zijne kroon en hope; bij levendige herinnering van den onuitsprekelijk zaligen oogenblik waarin de benaauwheid werd afgewisseld met gejuich omdat een kind ter wereld geboren was!

Is welligt dat een en ander uit de ervaring van sommigen uwer genomen Toeh.! ook die des sprekers getuigt daarvan, en van nog veel meer. Het dagboek van zijn leven behelst menig blad waarop herhaalde malen tranen

zijn gevallen, de tolken zijner menschelijkheid. Doch, op niet minder aantal bladzijden staat vermeld wat hij nooit herlezen kon, zonder bij zich zelven te zeggen: „Loof den Heer mijne ziel: en al wat binnen in mij is Zijnen Heiligen Naam!”

En, zou het natuurlijk wezen, zou hij mensch mogen heeten, indien het heden anders met hem was; heden op den veertigsten gedenkdag der aanvaarding van het herders- en leeraarsambt in zijne eerste gemeente? Aandoenlijke ure deze heilige ure; met verlangen verbeid, en tevens met schroomvallig opzien tegen de thans te volbrengen zwaarwigtige taak: namelijk de openbaring van hetgeen er nu in hem omgaat. Wat gaat er in hem om? Welke van de velerlei gewaarwordingen die elkaâr in zijn gemoed verdringen, zijn de sterkste, zoodat zij den boventoon voeren? Gemeente van Laren, sedert meer dan 34 jaren de zijne, hoe! zoudt gij niet omtrent zijn persoon volstrekt onverschillig moeten zijn, om dat niet belangstellend te vragen, om dat niet volgaarne uit zijnen mond te vernemen?

Welaan dan, hij wil beproeven het uit te spreken, en wel met het oog op hetgeen geschreven staat

1 Petr. 1: 24, 25.

a.

Wat gaat er in den spreker om *bij het terugzien* op een veertigjarig verleden? dit deelt hij U, *in de eerste plaats*, mede, en wel met het oog op het slot van den tekst.

Schrijvende aan Christenen die te voren, zoo niet hoofd voor hoofd, toch meerendeels heidenen zijn geweest, zegt daar de Apostel: *Dit nu is het woord, dat u verkondigd is.*

Dit woord; welk woord bedoelt hij?

Blijkens het begin van vs. 25: het woord *des Heeren*; of, zooals hij het aan het einde van vs. 23 noemt: *Gods* woord, t. w. het Evangelie, de blijde boodschap, dat C. J. in de wereld gekomen is om zondaren te behouden. Dit goddelijk en dus waarachtig Evangelie-woord is niet dood, maar *levend*; niet magteloos en werkeloos, maar het krachtdadig werkende middel waardoor God zelf geestelijk dooden levend maakt, zondaars tot zijne kinderen; kinderen die, uit God geboren, voor het aangezicht van hunnen heiligen Vader in heilige vrees en om diens Vaders wil in ongeveinsde broederliefde wandelen.

Zóó oordeelt Petrus over de werking en mitsdien over de waardij van het in zijne schatting onwaardeerbaar Evangelie. En, zijn oordeel is geen blind vooroordeel, zijne meening geene illusie, zijne overtuiging niet op het zand gebouwd. Met beide voeten staat hij op een' vasten grond, namelijk zijne eigene ervaring, benevens de ontdekking van duizende medegeloovigen; ook van hen, tot wie hij dit zijn schrijven rigt.

Wie waren zij voormaals „in den tijd hunner onwetendheid”? Heidenen, „wandelende in ongebondenheid, begeerlijkheid, dronkenschap, brasserij en afgodendienst,” zonder hope en zonder God in de wereld; diep diep ellendig. Daar traden Evangelieboden, waarschijnlijk Paulus en diens medearbeiders, onder hen op, met de prediking van het woord der genade, des vredes en des eeuwigen

levens. Wat nu? Stopten zij daarvoor de ooren, verhardden zij daartegen het hart? Juist omgekeerd: zij namen het geloovig aan, omhelsden het met hart en ziel, verlieten met innig berouw hunne kwade paden, lieten zich gewillig tot Jezus leiden, namen door den Zoon de toevlugt tot den Vader; dien Vader, bij wien er in den hemel blijdschap is over éénen zondaar die zich bekeert, en, van dat tijdstip af ving een nieuw, godgewijd, zalig leven voor hen aan.

Dit wist Petrus; met de stelligste zekerheid had hij het vernomen. Daarom kon hij naderhand in Babel, wel lichamelijk ver van hen verwijderd, doch naar den geest bij hen tegenwoordig, geheel naar waarheid be-
tuigen: „gij zijt wedergeboren niet uit een vergankelijk, maar uit een onvergankelijk zaad, door het levend en blijvend woord Gods. *„Dit nu is het woord dat u verkondigd is.* En zij, als zij deze schriftelijke verklaring te zamen lazen, als zij eene waarheid, die hun proefondervindelijk gebleken was waarheid te zijn, eenparig erkenden met hartgrondigen dank; hoe moesten zij dan in Gods genade roemen, hoe zich gedrongen gevoelen met magtigen drang om aan de hun bewezen genade, overeenkomstig de vermaning des Apostels, door heiligen wandel en onderlinge liefde getrouw te beantwoorden? —

2.

Dit is het woord, dat u verkondigd is, deze verklaring goldt en geldt nog de meer dan twee eeuwen hier bestaande hervormd-Christelijke gemeente. Eerst met die van Lochem gecombineerd, mogt zij ten jare 1683 een eigen leeraar verkrijgen in zekeren Georgius Klaphouwer; die, in den loop des tijds tot hiertoe, is opgevolgd door een tiental

anderen; van wie de voorlaatste, Johan Gerhard Carel Kalckhoff, voor bijna 35 jaren gestorven, nog bij sommige ouden van dagen, als hun „vader” in gezegend aandenken leeft.

Wat diens opvolger betreft, den 2^{den} van zomermaand 1844 in zijne plaats getreden, deze was toen reeds ruim 5½ jaar te Midwoud in N. Holland werkzaam geweest; na aldaar den 28sten October 1838, als 28 jarige jongman, door den predikant zijner geboorteplaats, zijnen vaderlijken vriend Adam Visch, tot de H. Bediening ingezegend te zijn. Wat hij in dien plegtigen stond zag, hoorde, ontwaarde, dat aanschouwt, verneemt en gevoelt hij in dezen oogenblik weêr. Hij ziet het, op 'eene hoogte te midden van welig geboomte staand, eenvoudig nette kerkje, met zijne boven het geboomte even uitstekende torenspits, met zijne grijze muren en fraai beschilderde glazen, en daar binnen eene dicht opeengedrongen luisterende schare. Hij hoort weêr des bevestigers broederlijke vermaning, om, gelijk Philippus weleer in eene stad van Samaria, zóó op dit plekje gronds Christus te prediken, Christus geheel, Christus alleen; alsmede, een weinig daarna, staande voor aller aangezicht, de nadrukkelijke vragen: „houdt gij de Schriften des O. en N. Testaments voor het eenig woord Gods en de volkomen leer der zaligheid; verwerpt gij alle leeringen die daartegen strijden; belooft gij uw ambt naar diezelfde leer getrouw te bedienen? En daarop, uit diep geroerde borst, zijn eigene stem: „Ja ik, van ganscher harte.” Van ganscher harte, ja hij.” Dat was toen, dat bleef altoos zijn bepaalde voornemen, zijne besliste keus; en nu, bij het overzien van vier tientallen jaren is er in hem, nevens het beschamend besef van tallooze tekortkomingen, toch ook vrijmoedigheid om u gemeente van Laren! toe te roepen: Getuig tegen mij, bijaldien ik, met schennis mijner

afgelegde belofte, in arglistigheid gewandeld, Gods woord vervalscht, dat woord volgens deze schrift hier op den kansel, dáár in het catechiseervertrek, elders voor de legerstede der kranken en stervenden, ook in het klaaghuis, ook ginds bij de graven uwer dooden jong en oud, *niet* gedurig gebragt heb, door openbaring der waarheid mij zelven aanbevelende aan aller geweten in de tegenwoordigheid Gods.

Waarmeê ving eens uw nieuwe leeraar zijne prediking onder u aan? Met dit Godswoord uit 's Heilands mond: „De Zoon des menschen is niet gekomen om menschenzielen te verderven, maar om te behouden,” en hoe vele Evangeliewoorden zijn daarop gevolgd, uit den Bijbel genomen! Waar ligt de regte weg? Om het vinden en houden daarvan was het hem te doen; ten einde niet af te wijken ter regter of ter linkerhand. Wat moet ik prediken? Om dienaangaande licht te erlangen achtte hij niet het onderzoek van eenig z. g. n. symbolisch boek der Nederlandsche gereformeerde kerk volstrekt onmisbaar, wel dat van het beste boek „de Goddelijke Schrifture, waarmede men geener menschen schriften, hoe heilig zij geweest zijn, gelijk stellen mag.” Wat is waarheid? Om dit, zooveel mogelijk te leeren inzien, wendde hij zich niet eerst en vooral tot Luther of Calvijn, of eenigen anderen beroemden godgeleerde; maar zette zich neder aan de voeten van den eenigen H Meester, van wien eens eene hemelstem zeide: „deze is Mijn geliefde Zoon — hoort hem”! — en ging verder bij diens Apostelen ter schole; als die, met den last om alom in de wereld het Evangelie te prediken, uit zijn' mond de verzekering ontvingen: „Gelijk de Vader mij gezonden heeft, zend ik ook u; wie u hoort, hoort mij; en wie u verwerpt, verwerpt mij; en wie mij verwerpt, verwerpt mijnen Zender.”

Zóó T. meende uw voorganger te moeten handelen om dure pligt niet te verzaken. Zoodoende nam hij, van den beginne af, het standpunt in, waarop hij zich nog bevindt. In zekeren zin gebonden, en toch vrij, vrij genoeg om niemand slaafsch naar de oogen te zien; zelfstandig genoeg, om zich niet als een riet her- en derwaarts te laten slingeren door allerlei wind van leer; vast en rustig genoeg, om niet in zijne overtuiging geschokt of vervaard en beangst te worden door de operatiën en resultaten eener afbrekende critiek, die, uitgegaan van onhoudbare onderstellingen en door hare hypothesen voortgedreven, er helaas! toe komen moest om de N. T. schriften, op enkele uitzonderingen na, te verlagen tot tendenz- of partijschriften uit na-Apostolischen tijd, en dus niet meer te houden voor de vertrouwbare bron der kennis van het oorspronkelijke Christendom.

Dát zijn ze, over het geheel, in zijne schatting wel degelijk: want iets beweren en als van de daken prediken, is gansch wat anders, dan het staven met onwederlegbare bewijzen. Daarom heeft hij van den Christus dier schriften getuigd, het in geschrifte overgeleverde Evangelie u zonder ophouden verkondigd.

En hoe? Misschien volkomen, zonder eenig gebrek, zonder eenige misvatting of dwaling; alsof hij de waarheid in pacht en den steen der wijzen gevonden had? Ver van hem een zoo dwaze eigenwaan! Hoe? Altijd met onverdoofden ijver, in betooning van geest en kracht? Ach! maar al te dikwijls flauw en traag in het benaastigen. Nog eens: hoe? Altijd even ernstig op uw waarachtig heil bedacht? Neen, maar toch steeds met blanke opregtheid.

En wat heeft zijne langdurige prediking onder U uit-

gewerkt? Niets hoegenaamd? Viel er van het door zijne hand uitgestrooide zaad nergens of nooit eene enkele korrel in eene goede aarde? Keerde Gods woord, zondag op zondag, jaar in jaar uit, ledig tot Hem terug: zonder ooit iemand verlicht en gesticht, zonder ooit een' zwakke gesterkt, een' nedergebogene opgebeurd, een' stervende in doodsnoed verkwikt, een' rouwdragende vertroost, zonder ooit een' zorgelooze uit den slaap der valsche gerustheid gewekt, of een' zondaar van de dwaling zijns weg bekeerd te hebben? Als de Apostel Petrus vóór u stond, zou hij dan niet tot menigeen in uw midden mogen zeggen: „Door Gods levend woord zijt gij tot een kind van God herboren?”

Nu dan Gel., kinderen Gods! hebt gij reden en gevoelt ge in u drang tot vreugde en tot dank, verheugt u in God en prijst uwen Hemelschen, nooit volprezen Vader; niet dézen mensch; niet den Evangeliedienaar, die in zijne hand slechts een gezegend middel is geweest.

Dat geweest te zijn, niet vergeefs gearbeid te hebben, voorzeker deze bewustheid doet hem goed, smaakt hem zoet, is hem eene streelende voldoening en' kostelijke belooning van 40jarige werkzaamheid; eene belooning evenwel die hem, evenals het zeldzame voorregt 't welk hem heden te beurt valt, alles behalve uit verdienste gewordt. Dies buigt hij het hoofd en de knieën, in 't openbaar herhalende wat hij, bij 't ontwaken, voor den kenner der harten ootmoedig betuigde: Wat ik ben, dat ben ik door Uwe genade mijn Vader en mijn God!

b.

Door Gods genade alleen ben ik, wat ik ben, in dit besef wendt de spreker den blik van het verleden naar

de toekomst; om voor u uit te spreken hoe hij bij dien aanblik te moede is, en wel, vooreerst, wat zijne *eigene* toekomst betreft, met het oog op het begin van den tekst.

1.

Wat Jesaja eens tot Israël, Gods volk, in Jehova's naam moest roepen, schreef de Apostel Petrus aan zijne mede-christenen, eeuwen daarna:

„Alle vleesch is als gras, en al zijne heerlijkheid als eene bloem van het gras. Het gras verdort, en zijne bloem valt af.

Treffend zinnebeeld, treffend vooral voor wie zich eene voorstelling kan maken van de pracht der natuur in oostersche landen. Dáár schiet het gras weliger en hooger op dan hier. Daar zijn de grasrijke velden een groen tapijt, waarin des Scheppers hand allerlei veelkleurige, overschoone bloemen heeft ingeweven, hoedanige hier alleen in lusthoven worden gekweekt. Bekoorlijk gezigt! Maar, wat gebeurt? Een verzengende wind, eensklaps opgestoken, blaast er overheen, en zie, in een oogwenk ligt de bloem verflenst ter aarde en het gras is verschroeid.

Doch wij behoeven de verbeelding niet te hulp te roepen, ons niet naar het verre Oosten te begeven; met onze eigene oogen zien we het, in digte nabijheid, dat het gras verdort en de bloem verwelkt. Hoe frisch zij bloeide, hoe ze ons boeide en verkwikte door hare liefelijke kleuren en geuren, 't is voorbij; alweder voorbij. En de verwelkte bloem predikt aan het nog groene gras: Uw tijd komt ook; niet lang meer of de wintervorst gaat over u heen met haren ijskouden adem, en vaal, dor en doodsch ligt gij dan ter nêer.

Het gras verdort, de bloem valt af, ziedaar het welgelijkend beeld van den mensch; zóó is 't met *al zijne heerlijkheid*. Hoe hoog hij 't hoofd verheffe, hij wordt in het stof vernederd. Hoe rijk hij zich tooije met purper en zijde, met goud en juwelen, van al die praal wordt hij zeker ontdaan. Hoe sierlijk hij prijke in schoonheid van gelaat en bevalligheid van gestalte, eens verandert zijn ligchaam in een afzigtelijk lijk. Dit lot verbeidt elk Adamskind, u ook mijne hoorders, en misschien mij alleen niet? Zou mogelijk de spreker op den algemeenen regel de eenige uitzondering maken?

Jong is hij geweest, oud is hij geworden; oud reeds, en toch gevoelt hij zich somwijlen nog jong. Toen hij uit N.-Holland tot u kwam pas teruggebragt als van voor de poort des doods, doch later, meer dan 34 jaren achtereen, nooit weêr door gevaarlijke, zelfs niet door ernstige krankheid bezocht, staat hij vóór u gezond, frisch en opgewekt. Wèl beginnen allengs zijne haren te grijzen, toch zijn ze nog ver van sneeuwit. Wel slijt van lieverlede zijne kracht, zij is echter nog gansch niet vergaan. Mag hij zich dan niet althans nog ettelijke levensjaren beloven? Mag hij zich niet, zonder het voor anderen te willen weten, heimelijk vleijen met de gedachte: 't Zal nog wel geruimen tijd duren eer de kracht te kort schiet en mij tot aftreden noopt; of voordat ik, op bevel uit den hooge, word afgeroepen van mijnen post? Maar, dan moest hij eerst vergeten dat dit denkbeeld een ijdel droombeeld is, niets meer: geheel vergeten en te dwaas voorbij zien de bijkans 60 eeuwen oude, nog door de ervaring, ook door zijne ervaring hem zelven, zoo luide verkondigde waarheid: *alle vleesch is als gras en alle heerlijkheid van den mensch als eene bloem van het gras*.

Om dit voor zich te beseffen, is 't hem niet noodig in de verte te zoeken naar de makkers zijner jeugd, of naar de vrienden en krijgskameraden zijner jongelingschap, of naar mannen broeders in de H. Bediening, die eens met hem zijn geweest. Hij heeft slechts zijne schreden te rigten naar gindsche stille plek, waar, te midden der dooden, zijne dooden rusten om, gebogen over hun grafgesteente, tot hen te zeggen: „Komt gij niet weêr tot mij, welligt kom ik weldra tot u!”

Ja, gewis, 't zal niet lang meer zijn en wie weet hoe kort of zijn tijd is daar. Wat, hoe! misschien krijgt reeds morgen of overmorgen de doodsengel van den Heer zijns levens bevel om plotseling als een stormwind over zijn hoofd heen te varen, en — hij is niet meer, en zijne plaats kent hem niet meer. Dat zou velen uwer, gemeente! innig leed doen, dat zou geliefde vrouw en kinderen! voor u een ontzettende slag zijn. Doch wanneer en waar en op hoedanige wijze hij sterve; hoe zwaar het hem moge vallen van het leven, van wat hem op aarde lief en 't dierbaarst is te scheiden, uw herder en leeraar verzoekt u, uw man en uw vader bidt u met gevouwen handen: weent niet over mij als zulken die geene hope hebben. Hope heeft hij, hope op de inwoning dáár in het Vaderhuis; eene hope die niet op den zandgrond van eigene waardigheid en gerechtigheid, maar op de onbedriegelijke beloften van het Evangelie is gebouwd. Daarom geen nood, moed gehouden, het hoofd omhoog. De Vorst des levens heeft voor al de zijnen den dood overwonnen. Het gras verdorre, de bloem valle af, alle heerlijkheid van den mensch verdwijne, *het woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid.*

Hoe is, eindelijk, de spreker te moede als hij, over zijne eigene toekomst hier beneden heenziende, op die *van het* door hem verkondigde *Evangelie* staart?

Na het vernemen van den doffen, tot droefgeestigheid stemmenden weemoedstoon, den treurzang over 's menschen vergankelijkheid, klinkt nu des te luider, te hooger, te heerlijker de jubeltoon, het lied der onvergankelijkheid: *Gods woord blijft tot in eeuwigheid*: eene profetie m. h., van wier door de *geschiedenis* van meer dan achttien eeuwen aangekondigde vervulling, met *dat woord zelf*, 's *Heeren onveranderlijke trouw* ten onderpand en waarborg verstrekt.

Hoe onmiskkenbaar is op den gedenkwaardigen pinksterdag al aanstonds het Evangelie van Petrus, vol des H. G., gebleken te zijn „eene kracht Gods tot behoudenis voor ieder die gelooft.” Bij de drie duizend zielen, toen voor Christus en het Godsrijk gewonnen, werden ras andere duizenden gevoegd. Het vijandige, nijdige sanhedrin mogt straks de Apostelen dreigen, gevangen zetten, geeselen; zij gingen weg van het aangezigt des raads, blijde dat zij verwaardigd waren voor den naam van Jezus smaadheid te lijden, en hielden niet op Hem als den Christus te verkondigen, en zoo wies Gods woord dag bij dag. Pas had men Stephanus wreedaardig vermoord, of eene groote vervolging brak over de Jeruzalemsche gemeente los; maar wat menschen ten kwade bedachten had God ten goede bedacht: de verstrooide vlugtelingen gingen naar Samaria, Phenicië, Syrië, Cyprus en, verkondigden waar ze kwamen het woord. Wel blies de felste vervolger, door blinden ijver vervoerd, als een wild dier dreiging en moord;

maar bij Damaskus was het: tot hiertoe en niet verder, en Saulus van Tarze werd een Paulus, een uitverkoren vat om 's Heeren naam heinde en ver in de wereld voor heidenen te dragen. Schrikkelijk woedde daarna, meer dan twee eeuwen lang, het heidensche, wereldbeheerschende Rome, maar het bloed der martelaren was het zaad der kerk; de gansche magt der hel kon Christus gemeente niet overweldigen: op den onwrikbaren grondslag van Gods woord stond zij daartoe te vast. Al nam later het z. g. n. Christelijke Rome de lamp van den lichter om haar onder de koornmaat te zetten, toch bleef ze hier en daar, o. a. in Piemonts valleijen, helder schijnen. Al lag de H. Schrift in de boekverzamelingen der kloosters met het stof van eeuwen bedekt, onbekend en ongebruikt, een Augustijner monnik moest haar vinden; Duitschlands hervormer gaf haar aan het Duitsche volk in zijne eigene taal te lezen, en noch vorsten, noch pausen en prelaten konden het beletten. Het was zooals Luther zeide: „het woord, dat moet men laten staan”, en — zóó is het nog, en — alzoo zal het blijven. Het lichtschuwe ultramontanisme brandmerke en vervloekte de Bijbelverspreiding als duivelswerk, dit werk, Gods werk, gaat desniettemin voort; het sluite vrij voor meer dan honderd millioenen den toegang tot de bron des heils, de bron zelve laat zich niet stoppen: uit haar zal steeds levend water wellen, al maakt de geest dezer eeuw het voor nog zoo onrein en troebel uit, en onvoldoend om den dorst er meê te lesschen. Die haar geopend heeft is geen menschenkind, maar God in den Hemel, bij wien alle volken als niets zijn, alle grooten der aarde ijdelheid. Ja voorwaar, Hij zal haar behoeden zoo zeker als Hij de Almagtige is, een God van onveranderlijke trouw.

Daarom mogen wij T. gerust zijn; te geruster, hoe vrijmoediger wij uit eigene ervaring kunnen betuigen, dat het Evangeliewoord van God gegeven werkelijk het woord des eeuwigen levens is. Gij, die waarlijk gelooft, hebt gij het niet inderdaad wel, regt wel? Gods licht in uwe ziel ontstoken, wie zal het uitblusschen? Gods vrede in uw gemoed uitgestort, wie zal u dien ontrooven? Gods zaad waaruit gij herboren zijt, is dat niet de Heilige onvergankelijke geest des nieuwen levens in u? Gods troost, is deze niet beproefde troost, in de grootste smart, onder het zwaarste kruis, bij het hartverscheurendste verlies, in den hoogsten nood? Gods beloften, waarborgen zij u niet het leven, ook als gij sterven gaat; eindelooze heerlijkheid, bij den vollen bloei eener eeuwige lente in een paradijs welks bloemen niet verwelken?

Gel.! is u dat alles niet genoeg; wat wilt gij meer? Nu dan, vreest niet, weest niet bezorgd. Slechts, wakende in den gebede, voor dit ééne gezorgd dat gij waardig het Evangelie wandelt den overigen tijd uwer inwoning, volhardende tot het einde; dan voorzeker zal uw einde zalig zijn.

Alle vleesch is als gras en al zijne heerlijkheid als eene bloem van het gras. Het gras verdort, de bloem valt af; maar het woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid. Dit nu is het woord, dat u verkondigd is; dat onder u moet en zal verkondigd worden van geslacht tot geslacht; hier, ook elders in de wijde wereld, zoolang eene zondige door de zonde ellendige menschheid, die tot hare herstelling en redding geen ander Evangelie dan dit ééne òf noodig òf te wachten heeft, de aarde bewoont. Amen!
